ਕੇ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਐਮ. ਮੱਲੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3486-3488 ਦਾ 2022)

ਮਈ 18, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908: ਓਰ. ਐਕਸਐਕਸਆਈਆਈ ਆਰ. 3 – ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਝੌਤਾ – ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਸਮਝੌਤਾ – ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣਾ – ਟਿਕਾਊਪਨ ਦਾ – ਫੈਸਲਾ: ਰਿਟ ਅਦਾਲਤ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ, ਇਕ ਅਣਗੌਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ – ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ – ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਤਤ: ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ – ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਮੰਤਵਿਆਂ ਦੇ ਆਰੋਪਾਂ ਤੇ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਸਮਝੌਤਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਆਰੋਪ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ – ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1987 – ਐਸ. 21.

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਤਤ: ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 21, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕਤਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਇੱਕ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਨਾਮ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 27, 28]

1.2 ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ

ਇੱਕ ਰਿਟ ਅਦਾਲਤ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ, ਅਣਗਹਿਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 29]

1.3 ਲਾਤੀਨੀ ਮੁਹਾਵਰਾ “cessante ratione legis cessat ipsa lex” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਕਾਰਣ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ”। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30-31]

ਐਚ ਐਚ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਫ ਸ੍ਰੀ ਅਡਮਾਰ ਮੁੱਟ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਐਂਡੋਵਮੈਂਟਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ। (1979) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 642 : [1980] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 368; ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਅਨ੍ ਬਨਾਮ ਮਸੂਦ ਅਹਮਦ ਖਾਨ & ਓਰਸ। (2010) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496 : [2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1070 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1.4 ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ 07ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਮਗਰੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ, ਆਪਣੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ 27ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ, ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੰਬਰ 4-6 ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 7ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੰਬਰ 4-6, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਲੇ ਵੱਡੇ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੰਬਰ 4-6 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਰੰਤੂ, ਪਾਰਟੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਨ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਹੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪਾਰਟੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1.5 ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕੇ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਨੀ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1996) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 223 : [1996] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 165; ਰੂਬੀ ਸੇਲਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1994) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 531 : [1993] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 473; ਪੁਸ਼ਪਾ ਦੇਵੀ ਭਗਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) LR ਦੁਆਰਾ. ਸਾਧਨਾ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2006) 5 SCC 566 : [2006] 3 Suppl. SCR 370 - ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੂੰ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1996] 5 ਸਪਲ. SCR 165 ਪੈਰਾ 17 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ [1980] 1 SCR 368 ਪੈਰਾ 30 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ [2010] 10 SCR 1070 ਪੈਰਾ 31 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ [1993] 3 ਸਪਲ. SCR 473 ਨੇ ਪੈਰਾ 33 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ [2006] 3 ਸਪਲ. SCR 370 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 34 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3486-3488 ਦੇ 2022।

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ 17.04.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 20607-09 ਦੇ 2013 ਦੇ ਮਾਮਲੇ।

ਮਿਸ. ਪ੍ਰੀਥਾ ਸ੍ਰੀਕੁਮਾਰ, ਅਨਿਰੁਧ ਗੋਟੇਟੀ, ਅਭਿਨਵ ਰਾਮਾਨੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ।
ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਮਿਸ. ਮੰਜੂ ਜੇਟਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ

ਨਾਗਰਥਨਾ ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 17ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 20607, 20608 ਅਤੇ 20609 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਲੇਠੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ 7ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 876 ਦੇ 2004 ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਾਜਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਬਜ਼ਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਲੇਠੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜਨ), ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 876 ਦੇ 2004 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਅਤੇ ਹੈਸਿਯਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਲੇਠੀ ਨੰਬਰ 1, 4, 5, 6 ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਐਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੱਪਾ ਅਤੇ ਐਮ. ਮੱਲੰਮਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਪਲੇਠੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਪਲੇਠੀ ਨੰਬਰ 1, ਭਾਵ, ਕੇ. ਦੇਵਰਾਜ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ। ਪਲੇਠੀਆਂ ਨੇ ਵਿਭਾਜਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਬਜ਼ਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੋ ਕਿ ਓ.ਐਸ. 876 ਦੇ 2004 ਦੀ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜਨ, ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੈਂਗਲੋਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਐਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੱਪਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਲੇਠੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਐਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੱਪਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿ ਐਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੱਪਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪਲੇਠੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿ ਪਲੇਠੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਗਿਆ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਗ਼ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਬਜ਼ਾਗੀਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

4. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ 30 ਜੂਨ, 2012 ਨੂੰ ਏ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “CPC”, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ), ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ- ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵੰਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ:

i. ਕਿ ਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ, ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਣਗੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ:

a) ਰੁਪਏ 1,10,00,000/- (ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਕਰੋੜ, ਦਸ ਲੱਖ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇ. ਦੇਵਰਾਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੰ. 1.

b) ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 30,00,000/- (ਤੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਅਦਾ ਕੀਤੇ। ਕੇ. ਸੁਗੁਨੰਮਾ, ਮੁਦਈ ਨੰ. 4, ਦੋ ਜਾਂਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ 2,50,000/- (ਰੁਪਏ ਦੋ ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ) ਅਤੇ ਰੁ. 27,50,000/- (ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੱਤ ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ)।

c) ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 30,00,000/- (ਤੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਅਦਾ ਕੀਤੇ। ਕੇ.ਸ਼ਾਂਤਾਮਾ, ਮੁਦਈ ਨੰ. 5 ਦੋ ਜਾਂਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ 2,50,000/- (ਰੁਪਏ ਦੋ ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ) ਅਤੇ ਰੁ. 27,50,000/- (ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੱਤ ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ)।

d) ਕੇ. ਗੀਤਾ, ਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 6, ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਚੈੱਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ 30,00,000/- (ਰੁਪਏ ਤੀਹ ਲੱਖ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰੁਪਏ 2,50,000/- (ਰੁਪਏ ਦੋ ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ) ਅਤੇ ਰੁਪਏ 27,50,000/- (ਰੁਪਏ ਸੱਤਾਈ ਲੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ), ਸਨ।

e) 4,00,000 ਰੁਪਏ (ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਮੱਲੱਮਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ii. ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਹੱਕ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਮਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

iii. ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਮਾਂ ਉੱਤੇ ਖਾਤਾ, ਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

iv. ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣਗੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਕਿ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵੰਡ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

v. ਕਿ ਵਾਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

vi. ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ, ਆਪਣੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ

ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. 26 ਜੂਨ, 2012 ਨੂੰ, ਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਦੋ ਚੈੱਕ ਕੈਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮਾਮਲਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਕਬਜ਼ਾਈ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੈਮੋ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਖੋਜਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ:

i. ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮਿਲਜੁਲ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ।

ii. ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ;

iii. ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XXXII ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, 09 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ, ਕੇਵਲ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ।

8. ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4-6 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ 13 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

9. 13 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਹੋਂਦ W.P. ਨੰਬਰ 25989 ਦੀ 2012, ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੰਟਰ-ਅਲੀਆ, ਕਿ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਂਕਾ ਅੱਗੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੀ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਕਾਰਨ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ।

10. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, 24 ਜਨਵਰੀ, 2013 ਨੂੰ W.P. ਨੰਬਰ 25989 ਦੀ 2012 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ), ਬੈਂਗਲੋਰ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉੱਚ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 24 ਜਨਵਰੀ, 2013 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਮਲਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ, ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 876 ਦੇ 2004 ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਵੰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 23 ਜੂਨ, 2012 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਸ ਤ੍ਰਿਸ਼ੂਲ ਬਿਲਡਟੈਕ ਅਤੇ ਇੰਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੂੰ 2,70,00,000/- ਰੁਪਏ (ਦੋ ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਸੱਤਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 30,00,000/- ਰੁਪਏ (ਤੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ), ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਿਨ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਕਈ ਕਾਗਜ਼ਾਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 23 ਜੂਨ, 2012 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੀ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

12. ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 07 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਨਾਂਕ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

13. ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 20607-20609 ਦੇ 2013 ਸਨ, ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 876 ਦੇ 2004 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂਕ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਅਤੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

14. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2-5 ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ 17ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਲੇਠੀਨਾਮਾਂ 4-6 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 07ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ), ਬੈਂਗਲੋਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾ ਸਕਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

15. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨਿਰੁਧ ਗੋਟੇਟੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਸ੍ਰੀ ਮੰਜੂ ਜੇਤਲੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

16. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 07ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ,

2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 27ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਪਲੇਠੀਨਾਮਾਂ 4-6 ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਨਾਂਕ 27ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਅਤੇ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਲੇਠੀਨਾਮਾਂ 4-6 ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਣ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੌਖੇਪ ਅਤੇ ਗੁੱਪ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਅਗਲਾ ਦਾਅਵਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਰ ਇਨਾਮ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ ਬਗੈਰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਨੀ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ - [1996 (6) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 223] 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਲਈ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਨਾਮ, ਦਿਨਾਂਕ 07ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2012, ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਲਈ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

18. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 30,00,000/- (ਤੀਹ ਲੱਖ) ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ, ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਰੋਹ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹੱਕ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਚੈੱਕ ਨਕਦ ਕਰਵਾ ਲਏ। ਕਿ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਜਤਾ ਸਕਦੇ। ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ।

19. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 07ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਅਤੇ 27ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ ਕਈ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 227 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

20. ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ 07ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਪਛਾਣਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਚੁਕੌਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕੌਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 07ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਜੁਲਾਈ, 2012, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

21. ਉਲਟ, ਮਿਸ ਮੰਜੂ ਜੇਤਲੀ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕੋਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪਲੇਟਿਫ਼ ਨੰਬਰ 4-6 ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

22. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਲੇਟਿਫ਼ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ।

23. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਲੇਟਿਫ਼ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 30,00,000 ਰੁਪਏ (ਤੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ, ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

24. ਮਿਸ ਮੰਜੂ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਲੇਟਿਫ਼ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਖਤ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਲੇਟਿਫ਼ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ, ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

25. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਲੇਟਿਫ਼ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ 09 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਲੇਟਿਫ਼ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਇਆਂ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਪਲੇਟਿਫ਼ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਮੁਦਾਇਆਂ ਦੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉਹ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ।

26. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਆਦੇਸ਼”

ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਪੱਤਰ, ਮਿਤੀ 7.7.2012 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਥ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਰੂਰਲ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 27.04.2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਸਮਝੌਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ।

2. ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 6 ਤੋਂ 9 ਤੱਕ ਦੇ ਬਚਾਅਕਰਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ।

3. ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਮੈਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 7.7.2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।”

27. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਤਤੋਗਤਵਾ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਾਂਗ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"21. ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਨਾਮ।— (1) ਹਰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਨਾਮ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਨੂੰ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 (7 ਦਾ 1870) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਹਰ ਇਨਾਮ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

28. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 21, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੱਤ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦਾ ਅੰਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕਤਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਰ ਇੱਕ

ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਨਾਮ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦਾ ਅੰਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਵੇਖੋ ਪੀ.ਟੀ. ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਥਾਮਸ ਜੈਬ - [(2005) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 478]।

29. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਾਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਰਿਟ ਅਦਾਲਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਦੇ, ਅਣਗਹਿਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨੇ ਬਿਨਾਂ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

30. ਲਾਤੀਨੀ ਮੈਕਸਮ "cessante ratione legis cessat ipsa lex" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਤਮਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਵੇਖੋ ਐਚ ਐਚ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਫ ਸ੍ਰੀ ਆਦਮਾਰ ਮੱਠ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ.-- [(1979) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 642], ਇਹ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ।

31. ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਅਨ੍. ਬਨਾਮ ਮਸੂਦ ਅਹਮਦ ਖਾਨ & ਓਰਸ. -- (2010) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 47 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

(a) ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਇਸ ਵੱਡੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(b) ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਮਨਮਾਨੇ ਵਰਤਾਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੈਧ ਰੋਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(c) ਕਾਰਨਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(d) ਕਾਰਨਾਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਅੰਗ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਇਕ, ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੈ।

(e) ਕਾਰਨਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(f) ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨਿਆਇਕ ਰੁਝਾਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਰਤੂਅਲੀ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜੀਵਨ ਰੇਖਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੈ।

(g) ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਰਾਇਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਇੱਕ ਆਮ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

(h) ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਨਿਆਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(i) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਵਾਧੂਕਰਨ ਦੇ ਉਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਵਫਾਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(j) ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਣ ਸਮਝਦਾਰ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਢੋਂਗ ਜਾਂ "ਰਬੜ-ਸਟੈਂਪ ਕਾਰਣ" ਇੱਕ ਵੈਧ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(k) ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਾ ਅਤਿ ਆਵਸ਼ਯਕ ਅੰਗ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਚੌੜੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਵੀ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਦਾਊਦ ਸ਼ਾਪੀਰੋ ਨਿਆਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇਪਨ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ [(1987) 100 ਹਾਰਵਰਡ ਲਾ ਰਿਵਿਊ 731-37])

(l) ਸਾਰੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤਿ ਆਵਸ਼ਯਕ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰਤੂਅਲੀ "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

(m) ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਅਤੇ ਸਮਝਣਯੋਗ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਖਾਰਜੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

32. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਉੱਪਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪਹਿਲੂ ਉਭਰਨਗੇ:

(a) ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 07ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਮਗਰੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ, ਆਪਣੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਈ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(b) ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 27ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ 07ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ, ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦੇ।

(c) ਇਹ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 30,00,000/- (ਤੀਹ ਲੱਖ) ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਹੋਰ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨੂੰ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(d) ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿ 07ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(e) ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ 07ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਮਗਰੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਨੜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(f) ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੇ ਹੱਕ, ਟਾਈਟਲ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, 30,00,000/- (ਤੀਹ ਲੱਖ) ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

(g) ਜੇਕਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦੇ 30,00,000/- ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। 30,00,000/- (ਰੁਪਏ ਤੀਹ ਲੱਖ) ਹਰੇਕ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਨਾ ਕਰਕੇ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰਿਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ।

(ਐਚ) ਪਰਿਵਾਦ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 13 ਆਈਟਮ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੀਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਰਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਮਿਲਣੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹੱਕ, ਟਾਈਟਲ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਨਾਤਮਕ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਪਰਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਕ, ਟਾਈਟਲ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕਲੈਤੇ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ 07ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕਲੈਤੇ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ 27ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4-6 ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਐਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

33. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੂਬੀ ਸੇਲਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ- (1994) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 531) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੈਮੋ ਆਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਸੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

34. ਪੁਸ਼ਪਾ ਦੇਵੀ ਭਗਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਐਲ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾ ਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ – [(2006) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 566], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇਕੋ ਵਿਕਲਪ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਹਿਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਮਝੌਤਾ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਮਝੌਤਾ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

35. ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਰੁੱਧ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕੇ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਯਕ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

36. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 07ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਹਨ।

37. ਇਸ ਲਈ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਕਿ 17ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ 07ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 876 ਦੇ 2004 ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

38. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਤਮਨਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate